

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átréve:
 Évesre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hársos hordva:
 Évesre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Évesre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétli és
 Kunnap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadására
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 4.

K i n a.

»Was wollen wir in China?
 Wir haben unser China zu Hause:
 Ungarn.«

Azt hitted eddig, nyájas magyarom, hogy Kina valahol a földgolyó más oldalán van, tele czopfos Vuncsikkal, kicsi lábú asszonyokkal és porcellánpagodákkal, a kiket változatosság kedvéért néha a boxerek váltanak fel. Valami csodásan félénk, gyenge nép lehet ez, mert a császára idegen, a főhivatalnokai idegenek és mégis ezt az idegen uralmat maga a kínai nemzet fizeti és viseli a legboldogabban.

Beh bolond nép is lehet az ott a messze keleten! Nem elég neki már a mandzsu-uralom sem, nyakába szedi a külföldi nemzeteket mind, osztogat nekik földet, kikötőt, vasutat, városokat — mind azért, hogy annál jobban kizsákmányolhassák.

Beh bolond népek is teremnek arra messze keleten!

Gondoljuk?

Van ám efféle csodabogár-ország közelebb is. Határai a Kárpátok, a Duna, a Száva és az Adria. Arra még nem fekszik eléggé keleten, hogy idegenverő boxerei legyenek, de elég keleti a fekvése arra, hogy a czopfos Vuncsik okoskodása uralkodjék fölötte, hogy idegeneket szedjen a nyakára s átadja nekik a maga legerősebb közigazdasági várait. A Lajtha meg a Kárpátok éppen csak azért határok, hogy ez a nemzet túl ne terjeszkedhessék rajtuk; de az idegenek egyforma szabadon gomolyognak át rajtuk üres batyuval hátukon s mennek vissza (ha ugyan mennek) pár év múlva két ujnyi vastag óralánczczal messzi domboruló mellényükön.

Honnan kerítette az idegen azt az ékszert? Talán ezer kivándorlott magyar munkásnak elkeseredve itt hagyott kis szerszámjából. Miből hizott gömbölyüre az a mellény? Talán néhány száz kipusztult magyar család elharácsoltt földjéből. Haragudjunk érte? Dehogy! hiszen keleti nép vagyunk mi, az európai Kina, gyarmatosítási alany, mely örüljön, ha a nyakunkba plántált sehonnaiak kegyesek belőlünk élőködni.

Ugy van. A saját fizetett hivatalnokunk mondta ezt. Lehet, éppen a mi pénzünkön végzett tanulmányok juttatták erre az eredményre. Minden esetre há-

lások lehetünk érte s nem volt kidobott pénz, a mit neki fizettünk.

Rosthorn báró, a kínai osztrák-magyar követség titkára mondotta a következőket a bécsi iparegyesületben:

»Mit akarunk mi Kinában? Itthon van a mi Kinánk: Magyarország, Galiczia, a délszláv tartományok és az egész Balkán, ezek a mi természetes telepítési vidékeink.«

Oh, világért sem tiltakozunk ellene! Csak méltóztassék tovább is telepíteni nálunk, nem zavarunk benne senkit. A történelem folyamán kipusztult vidékeinket mi magunk betelepítettük testvérekül fogadott nemzetiségeinkkel, ami pedig még megmaradt, betelepítették a galicziai szívesen látottak. Ezek hajdan magyar vidékek voltak — de se baj! Csak folyvást, csak folyvást! a hogy a czirkuszba hívogatják az embereket. A kereskedelmünk már idegen, az iparunk kezd tönkremenni, az alföld kisajátítása is megkezdődött — ám ez bennünket mind nem aggaszt. Mi azért Hadúr választott népe, a dicső kínaiak, akarom mondani magyarok vagyunk, akik a gyarmati függést se bánjuk, csak békében hagyják bennünket.

És ami fő: ne bántsák a mi szépséges czopfjainkat!

Hagvják meg pl. azt, hogy régi magyar lovagiasságnak ma magyar liberalizmus a neve. A lovag meghódolt a nők előtt, meghódol a liberalizmus is Ausztria tánti előtt, egyébként pedig úr a maga módja szerint!

Hagvják meg azt is, hogy mi független államnak tituláljuk magunkat. Hadd legyen néhány jó napunk, s aztán ugy sem ártunk vele senkinek! Azért lehet gazdasági és politikai életünk, sőt tudományosságunk minden szála is a külföld kezében, ha nagyon mozgolódunk, majd rövidebbre fogják a járszalagot.

Ha még azonfelül az idegen urak, a mi bölcs és művelt gyarmatosítóink nagyobb örömet akarnak nekünk szerezni: vegyék föl mi czopfjainkat. Oh, micsoda megható lelkesedés fogja szívünket betölteni! Könnyeink hullanak, az illetőt mandarinná teszszük s ha a czopfba nemzeti színű szalagot fon, életében szoborba öntetjük (t. i. az alakját, őt magát éltetjük az emberi kor legvégsőbb határáig).

Hát hogyne volna ez az ország Kina? Az bizony, még pedig a javából!

Csak az a csodálatos, hogy Rosthorn báró úr felfedezése tegnapig késétt.

Egyben azonban sántít a báró úr, a mi kedves követségi titkárunk hasonlata. Abban, hogy nálunk régen kihaltak a nemzeti eszmékért élni és halni tudó kuruczok, vagy mondjuk modernebbül: boxerek.
 Dr. K. A.

A szentesi petíció.

Szentes város képviselőjének, dr. Molnár Jenőnek a mandátuma dolgában, miután csütörtökön befejzték a tárgyalást, tegnap délben hirdették ki a Kuria határozatát. A bíróság elutasította a petíciót.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 4.

Gróf Apponyi Albert elnök megnyitja az ülést.

Kisebb jelentőségű elnöki bejelentések után a kereskedelmi tárca részletes tárgyalását folytatják.

Az iparfejlesztés

tételénél

Haydin Imre szólalt fel.

A felvidék iparáról beszél. A felvidék azé lesz, aki megteremtí iparát. Nemzetiségi szempontból szükséges ott ipart teremtenünk, hogy a cseh-íót szövetkezeteket legyűrjük. Felhívja a kormány és a Ház figyelmét, hogy a cseh tőke mily nagy mértékben működik már a felvidéki tőtség között. Ipari szakiskolákat kell a felvidéken teremteni.

A tételt elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon).

Bartha Ferenc az iparfejlesztésről szól.

Sajnos, több mint harmincz év óta nem szolgáltak annak érdekeit. Kevesli a reá előirányzott költségeket akkor, midőn Ausztria csaknem kétszer annyit fordít reá ugyanakkor.

Iparunk fejlődhetlenségének oka semmi más nem lehet, mint a közös vámterület. Nem hiszi, hogy minden magyar ember ne óhajtana ettől a rabbilincstől, Ausztria nyűgétől megszabadulni. Egyik föltétlen tényezőnek tartja a vámsorompók felállítását. A cseh és német portékával teljesen el van árasztva hazánk. Ezeket az ipartermékeket ki kell szorítanunk mielőbb. A kisiparon segíteni kell és azt hiszi, hogy legeredményesebben szövetkezetek szervezésével lehetne sikert teremteni. A kisiparosokat a börtönmunkák is sújtják. A katonaszállítások szintén nem válnak előnyére.

Mindkettőn mielőbb segíteni kell a kisiparosok érdekében.

Textil iparról alig lehet szó hazánkban az import hatalmas számarányaival szemben. Statisztikai adatokat sorol fel egyes európai államok exportját illetőleg. Nálunk ez nem létezik.

Legjobb, legszebb és

legolcsóbb

férfi, női és gyermek **czipők**, legújabb divatu **férfi kalapok** és **fehértűk**

beszerzésére ajánljuk a már eddig is jó hírnévnek örvendő

Reichard áruháza céget, Fő-utczán.

Telefon sz. 207.

A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon).

Támadás a szövetkezetek ellen.

Sándor Pál: Rubinek tegnapi beszédére akar reflektálni.

Rubinek azt mondta volt, hogy az ipar és kereskedelem csak szövetkezeti alapon fejlődhetik. Hát a szövetkezetekre nézve felolvassa a szegedi kereskedelmi kamara múlt havi jelentését, mely a keresztlény szövetkezetekről nem nagy elismeréssel szól.

(A néppárt zajos közbeszólásokkal kíséri a felolvasást).

Buzáth Imre közbekiált: Olvasson fel Egan munkáiból!

Sándor Pál: Egyes fogyasztási szövetkezetek csak politikai, felekezeti és nemzeti szociális követnek. (Zaj a néppárton).

Közbekiáltások: Nem igaz!

Sándor Pál: A szövetkezetek nem felelnek meg céljuknak, nem működnek hazafias irányban. (Hosszantartó zaj a néppárton. Elnök csenget.) Csodálja, hogy a miniszter ezeknek a szövetkezeteknek segédkezet nyújt. Azután a gabonakereskedelemben tér át. Rubinek tegnapi beszédében azt állítja, hogy Bécs annak központja. Hát ő ezt nem fogadja el. Meggyőződése s tapasztalatai arra vezették, hogy bátran állíthatja, hogy Bécs tekintetben csak gazdaságilag Budapest dominálja. Majd hosszan vitatkozik az agráriusokkal, bírálva azoknak magatartását. Az őriési forgalommal behatóan foglalkozik.

A költségvetést minden részletében elfogadja. (Helyeslés jobbról).

Nessi Pál: Gyáriparunk silányságáról s különösen üvegiparunk válságáról szól. Hegedüs volt miniszter kimutatása szaporodó gyárainkról — szemfényvesztés. Hegedüs 67 új gyárat mutat ki, holott csak 7 nagyobb gyári vállalat az — köztük a hírhedt „Turul” — mely az iparfejlesztés céljaira felvett milliókat fölemészti. Az az iparfejlesztés, melyet Hegedüs csinált — valósággal Potemkin-adaatok nagy dobbal való világgá kürtölése, reklám-mánia.

A tételt nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon).

Bedő Albert az iparos tanoncok ügyéről szól.

Kéri a kormányt, hogy azokra nagyobb gondot fordítson. A tételt elfogadja.

Horánszky válasza.

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter az eddig elhangzott beszédekre reflektálva kijelenti, hogy beható tanulmány tárgyává fogja tenni mindazokat, amire figyelmét felhívták. Csernoch tegnapi beszédében utalt arra, hogy a kormány nem ellenőrzi eléggé azt, hogy a gyárak mire fordítják az államsegélyeket és melyik gyár mennyi segínyt kap. O nem akar titkolózni. De helytelennek tartja azt, mikor gyárakat alapítanak, annak belső legfontosabb életét is a nyilvánosságnak kidobolni.

Ez nem felelne meg a célnak. (Közbekiáltások a balon és a szélsőbalon: Dehogyan nem!)

Horánszky: Nem szabad a gyárakat alapítani akarókat elidegeníteni hazánktól. Hiszen az önálló vámtérület felállítása esetén sokan fognak gyárakat állítani hazánkban. A nyilvános publikálással pedig eligenítenék őket ettől. O a képviselőknek szívesen rendelkezésükre bocsátja az erről szóló kimutatást, de nem akarja, hogy avatatlan kezekbe kerüljön az.

A kisiparosokról szólva előismeri, hogy az ipartörvény sok javításra szorul és ő a maga részéről rajta is lesz, hogy azt mielőbb reformmálják a kisiparosok érdekében. A gyáriparnál a kereskedelemi kormány szem előtt fogja tartani azt, hogy a gyárakat nem a főváros közelében, de a vidéki városokban helyezze el, mert ez nemzeti szempontból is nagy fontossággal bír.

A felvidék nyomorán úgy fog segíteni, hogy a nép megélhetésének biztosítására a felvidéken ipartelepeket fog elhelyezni. A mai nap folyamán figyelmébe ajánlott dolgokra csak akkor fog érdemleges választ adni, ha azokról teljesen tájékozva van, rajta lesz, hogy az erre vonatkozó adatokat mielőbb beszerezze, s tanulmány tárgyává tegye. O a gazdasági érdekek egyetemességének felkarolását tartja helyesnek. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon!)

A gazdaságnak minden egyes ágát egyformán kell felkarolni. Eppen így van az ipar és kereskedelemmel is. Ott is csak egyetemes felkarolás vezethet eredményre.

Ajánlja a tétel elfogadását. (Zajos helyeslés jobbról).

Zichy Jenő gróf rövid felszólalása után, melyben tegnapi beszédét magyarázza,

Thaly Kálmán veszi védelmébe a kisiparosokat. Aztán azt bizonyítja, hogy nekünk kelet felé kell gravitálnunk, a Balkán kereskedelmét okkupálnunk. Ilyen mozgalmak élére álljanak Zichy János gróf, vagy Andrassy Gyula, a jogos terfoglalás lesz. A kormány oda vessen befolyását, hogy a magyar kereskedő Konstantinápolyba menjen.

A tételt nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon).

Bedő Albert az iparos tanoncok ügyéről szól.

Kéri a kormányt, hogy azokra nagyobb gondot fordítson. A tételt elfogadja.

A „TISZANTUL” TÁRCZAJA.

Harmadszor.

Irtá: Ulférth József.

(Vége.)

— Tudja-e mit kívánt most fölém? Tegnap óta jegyese vagyok a kis Serényi bárónak, aki szegény ugyan mint a templom egere, de aki azért boldoggá tudna tenni a szerelmével. Fel kellene bontanom a mátkaságot s egy, esetleg két lélek boldogságát létrehozni. Volna szíve ezt megcselekedni?

A kapitány elfelejtette, hogy fegyvertelenül áll legnagyobb elenségével szemben. Ő csak azt a bájos termetet látta maga előtt, aki, — egy szavába kerül. s az övé lehet. Nem sokat habozott tehát.

— A grófné megadta a jogot a kérelemre s én éltem vele. Erőszakot természetesen nem használhatok.

— En pedig ura maradok szavamnak.

— Tehát az enyém lesz? kiáltott fel Szeghő kitérő örömmel.

— Ha Őn úgy akarja. Előbb azonban a feltétellel kell tisztába jönnünk.

— Azt hiszem ez nem fog sok nehézséget okozni.

— Majd meglátjuk. A feltétel különben az Őn érdekeit is szolgálja. Figyeljen rám.

— Még nem is olyan régen — talán emlékezni is fog rá, — együtt jöttünk haza a szin-

házból. Gyönyörű holdvilágos este volt s kocsinakat hazaküldve, gyalog tettük meg az utat. Séta közben véletlenül leejtettem a kendőmet s Őn felvette és nem akarta azt visszaadni. Eleinte bántott a dolog; de azután meggyugodtam, hogy csak emléket akar töltem s nem firtattam tovább. Őn azonban a kendőt gondatlanságból elvesztette s azt egy másik ember, — kinek neve iránt nem érdeklődtem, — találta meg. Ez aztán ruul visszaélt vele. Gyalázatosan megragalmazott s egy nagy társaságban eldicsekedett, hogy a kendőt én adtam neki. Nos kapitány ur, beláthatja, hogy addig nem lehetek a felesége, amíg felelősségre nem vonja azt az embert. Keresse fel s bírja rá, hogy ismerje be hibáját. Vallja be férfiasan ugyanabban a társaságban, hogy akkor hazudott, s hogy a kendő illetéktelenül került birtokába. Ha pedig ezt nem akarja tenni, úgy büntesse meg, ahogy legjobbnak látja.

Szeghő hatálsápadtan hallgatta a grófné elbeszélését, s ennek végeztével szó nélkül nyújtá karját s visszavezette a társaságba. A vendégek, akik nem vették észre a grófné eltűnését, azonnal közzéjük csoportosultak, a grófné azonban bámulatos hidegvérrel nyugtatta meg őket. Szeghő pedig a pillanatnyi zavart felhasználva, eltűnt a teremből.

Hazament: mert úgy érezte, hogy a felesét akar repedni. S íve lázasan lüktetett s a kapitány nem tudott többé uralkodni érzelmein. Valósággal belebolondult ebbe az asszonyba, s vak szenvedélyét nem tudta féken tartani a

A tételt nem fogadja el.

A Ház többsége a tételt megszavazza.

Öt perc szünet.

Szünet után.

Szell Kálmán válaszol Thaly Kálmán azon állításaira, mely konstantinápolyi nagykövetségét magyar-ellenes érzelmeinek tünteti fel. A miniszterelnök erősen védi Calicét, daczára azonban nagyhangú érveinek, Thaly fentartja állításait.

Major Ferencz válaszol még hosszasan, mely után Apponyi Albert elnök az ülést berekeszti.

A pápa végrendelete.

Most közlik az olasz lapok XIII. Leó pápának legújabb körlevelét, melyet pápaságának 25-ik évébe lépén bocsátott ki a pü pököktől s az egész keresztény világhoz.

Ez az encyclica igazi koronája Leó pápa mesteri körleveleinek. Stylusa szónoki remekművé teszi, tartalmát korszerű eszméknek pompás fejtegetése képezi s különös érdekességet kölcsönöz neki, hogy maga a pápa végrendeletének tekinti és nevezi.

A körlevél elején hálával emlékezik meg az isteni Gondviselés nagy adományáról, hogy megérte engedte, ami 273 elődje közül csak négynek jutott osztályrészül. megérnie engedte, hogy megkezdje pápaságának 25-ik évét.

Majd a püspöki karhoz fordul, mely ritka egyetértséssel támogatja őt pápasága alatt. Örövendős alkalomból szól hozzájuk, de komoly igazságokat akar hirdetni, mert végrendeletét nyújtja nekik e körlevélben.

A tárgyalás során aztán rátér arra, hogy Krisztus egyházának mintáig sokat kellett szenvednie az igazságért. Visszapillantást vet az egyház történetének legrégibb idejére a katakombák szűzadaira, a császárok üldözéseire, az ortnekségek sokaságára, a népvándorlásra, mohamedánizmusra, a hitújításra, a XVIII. század végén támadt vallásgunyoló bölcsészetre, melyből egymásután keletkeznek a raczionalizmus, pantheizmus, naturalizmus, materializmus, — majd később az atheizmus, szocializmus és anarchizmus.

hideg számító ész szava sem, mely szerint a grófné a történetek után soha sem lehet az övé.

Ismét azon a ponton volt, hogy leszámol az elhett de a kendő újra megakadályozta ebben. Hiszen ő még most sem adott elégtételt annak az asszonynak! Meg aztán, ha most ő meglövi magát, a grófné még ki találja nevetni a nyulszívűsége miatt...

Másodszor mentette meg a zsebkendő az életét, de a kapitány most már tűzbe dobta azt, hogy utjában ne lehessen többet.

III.

A prófné estélye óta Szeghő nem igen járt társaságba. Egyedül a Csinóba járogatott s hogy felházza magát közömbösségből, el kezdett kártyázni. Öröletesen nagy összegekbe játszott s csakhamar híressé vált szerencséje révén. Szinte boszankodott a sors ezen kedvezésén s erre vallott, hogy betétjeit egyre duplázta. Nyilván vesztelni akart, de ez sehogy sem sikerült neki.

Egy boros tavaszi napon aztán — péntek volt, a tegpecsebb napja, végre Istent kísértő módon próbálta meg terve kivitelét.

Nagyobb társaság játszott az egyik asztalnál, midőn az egyik játszma után felhangzik a kapitány szava.

— Urak! Fölteszem a bankra összes nyereségemet, 150,000 forintot. Dupla vagy semmi. Nos, ki vállalkozik rá?

— A társaság tagjai kérdőleg néztek össze.

Rámutat a bajokra, melyek ezekből támadtak az államra, társadalomra és családra; utal a gazdasági forradalomra és a dúló osztályharczra.

Vázolja a teljesen fékezetlen sajtó és az Istentől eltávolodott tudomány pusztítását a közélet, család és egyéni élet különböző ácain és levonja a következtetést, mit ugyszólván minden körlevelében hirdetett: vissza a kereszténységhez.

Itt egy kitérés kapcsán sorba czáfolja az egyház ellen felhozni szokott rágalmakat, üres, hangzatos szólásokat, mintha az egyház elensége lenne a haladásnak, tudománynak és szabadságnak, mintha arra törekednék, hogy magához ragadják az állam jogait stb.

Teljes határozottsággal kimondja azután, hogy az egyház rágalmasában és üldözésében a vezérszeropet a titkos társulatok viszik, melyeknek működéséről így nyilatkozik a pápa:

Ezen és hasonló vádak tehát egyszerűen rosszakarathól származnak. Es ebben a romlást hozó és törvénytelen műben a többiek elán halad egy *sötét szövetség*, melyet a társadalom hosszú évek óta tartogat kebelében mint egy halálhozó betegséget, mely az ő egészséget, termékenységét és életét megmérgezi. Mint a forradalom állandó személyes ellensége az ellentársadalomnak egy faját alkotja, melynek célja az elismert társadalom fölött való titkos uralom és melynek *létoka az Isten és egyháza ellen való háboruban áll*. Nevén se kellene nevezni ezt a társaságot; mert mindnyájan ezekről az ismertető jelekről ráismernek a *szabadkőművességre*, melyről »Humano getus« kezdte, 1884. április 20-án a körlevelükben szólottunk, ismertetvén annak gonosz törekvéseit, hamis tanításait és bűnös műveit. Ez a szövetség, mely óriási hálózatban átfogja majdnem az összes nemzeteket és más titkos szövetségekkel rejtet szálakkal össze van kötve, tagjait az előnyök tépveszejével edesgeti magához, melyeket nekik szerez, a kormányzókat részint ígérekkel, részint fenyegetésekkel a maga terveinek nyeri meg és sikerült neki behatolnia az összes társadalmi osztályokba és ugyszólván a jogszertű államban egy láthatatlan és felelőtlen államot alkotnia. »Eltelevén a sátán szellemével, ki — mint az Apostol mondja — szükség esetén a világosság anyagává változik át« (II. Kor. 11., 14.), emberbaráti célokra üz ki, de mindent a titkos szövetség céljaira

aknáz ki és miközben kijelenti, hogy nincsenek politikai céljai, messzemenő tevékenységet gyakorol az állam törvényhozására és közigazgatására; miközben tiszteletet emleget az uralkodó tekintélyek iránt, sőt a vallás iránt is végső cél gyanánt (saját szabályzatainak tanúsága szerint) *az állami és egyházi tekintély kiirtására törekszik*, melyet a szabadság elenségeinek tart.

Most már mind nyilvánvalóbbá lesz, hogy *ezen tiltos szövetség sugalmazásainak és bűnrészességének tulajdonítandók* nagyrészt az egyház folytonos zaklatásai, valamint az újabb élethez vált támadások. Tényleg az, hogy annyira *egy időben tört ki az üldözés* nemrégben, mint a derült égből lecsapó villám, tudniillik a hatással arányban álló okok nélkül; s hogy a *napisajtó*, nyilvános *gyűlések és színelőadások* által egyenlő módon készített elő az üldözés; hogy a rágalom és a népi-izgatás egyenlő fegyverei használtattak: mindez elárulja, hogy azonosak a szándékok és ugyanaz a jelszó, mely egy vezető központból kiadatott. Ez az epizód különben egészen bele illik abba a régi tervbe, mely szélében megvalósított, hogy az általunk már felsorolt károkat szaporítsák és főképp, hogy a vallásukat egészen a teljes kizárásig megszorítsák és így vallásilag közömbösek és hitetlenek nemzedékeket neveljék nagyra, a sajtó révén az egyház erkölcs-talpai ellen küzdenek, vallásyakoratait kigunyolják és ünnepeit megszenteltelensékké.

Magától értetődik, hogy a *katholikus napirend*, mely arra hivatott, hogy a vallást terjeszse és annak titkait kiszövegeltesse, *különös elkeseredéssel tételettel czéltáblául* arra, hogy annak tekintélyét és tiszteletét a nép szemében csökkentse. A vakmerőség a tekintetben napról-napra növekszik; a papok cselekedeteit a legrosszabbul magyarázzák, gyanakodnak, ellenők a legáljasabb vádakot emelik és mindent annál nagyobb mértékben, minél inkább remélhetnek büntetlenségét. Így újabb bajokkal tetézik azokat, melyeket a papság hosszabb idő óta szenved a katonakötelezettség által, mely őt elvonja a megfelelő vallásos előkészülettől, valamint az egyházi vagyon elrablása által, mely a hívek jámborsága és nagylelkűsége által keletkezett.

Es a *szerves rendek és kongregációk*, melyek az evangéliumi tanácsok gyakorlatában a vallásnak és a társadalomnak egyaránt dicsőségére valók, mintha csak egy bűnös többjük volna az egyház elenségeinek szemében, a *legnagyobb hevesseggel üldözletnek*. Fájdalmas nekünk fölemlítenünk, hogy újabbban is gyűlölködő és meg nem érdemelt rendszabályokkal sújítják őket, melyeket minden

jogtisztelő embernek a legnagyobb mértékben helytelenítenie kell. Nem szolgál megm ntésükre életük tisztasága, mely ellen még elenségeik sem hozhattak föl komoly és alapos szemrehányásokat; nem a természetjog, mely megengedi a tisztességes célokra való egyesülést, sem pedig az alkotmány, mely ezt szentesíti, nem a nép szeretete, mely hálás a tudomány, művészet és földmívelés által tett becses szolgálatokért és a szegények nagyszámú osztályának felebaráti szeretetből juttatott adományaiért. Így férfiak és nők, a nép gyermekei, kik önként lemondtak a család örömeiről, hogy békés egyesülésben ifjuságot, tehetségeiket, tevékenységüket és életüket felebarátjuk javának szenteljék, *akárcsak gonosztevők bandái volnának, száműzettek*, míg máskülönben kiki élvezi szabadságát.

Nem csoda, ha így sújtatnak a legdrágább gyermekek, mikor az atya, a *katholikus kereszténység feje, a római pápa* nem jár jobban. Ismeretesek a tények. Miután a világi uralommal együtt attól a függetlenségtől is megfosztották, melyre mindeneket átfogó és isteni küldetésére szüksége van; miután saját Rómájában arra kényszerítették, hogy lakóházába zárkózzék, mert ellenséges hatalomtól volt szorongattatva: a tisztelete iránt tett gunyos kezességek és a szabadsága iránt tett kétértékű ígéretek daczára, rendellenes, igazságtalan és magasztos hivatalához méltatlan helyzetbe juttatták. Nagyon is jól ismerjük a nehézségeket, melyeket utjába gördítenek, amennyiben sokszor szándékait elferdítik és méltóságát megsértik, úgy hogy egyre szembeszökőbb lesz, hogy *elvétték állami szuverenitását*, hogy lassan-lassan az egyház fejének lelki hatalmát megdöntsék, ami különben a rablás tulajdonképeni szerzőitől leplezetlenül kitudódott. Ha mérlegeljük ennek a ténynak a hatásait, az nemcsak a helyes politika ellen van, hanem társadalom ellen is, mert a valláson ejtett sebek mindmeganoyi, a társadalom szívében ütött sebek. Mert Isten, aki az embert lényegileg társadalmi tulajdonságokkal ruházta fel, gondviselésében ugyanugy alapította az egyházat és a biblia szavai szerint Sion hegyére állította, hogy világítól legyen és termékenyítő sugarival az emberi társadalom különféle vonatkozásaiban az életetvet kifejlessze azáltal, hogy bölcs és menyői szabályokat közöl, melyek segítségével a legjobban megfelelő alakulatot nyerhette. Ezért bomlik föl a társadalom, mely elvonja magát az egyháztól, amely az ő erejének jelentékeny része, vagy megbukik, mivelhogy elválasztja azt, amit Isten összekötöttnek akar.

Mindezek daczára nem esik kétségbe a Szentatyja az egyház sorsa miatt. Vigaszt merít abból, hogy ugyancsak a legújabb idők meghozták a bajok orvosságát is; a *keresztény restaurációt*, melyet a következőkben vázol a Lumen de coeli pápája, kinek legnagyobb része van ebben a nemes munkában s annak vigaszt keltő, reményt nyújtó gyümölcszeiben.

Vigaszt meríthetünk, mert a *jelennek is vannak tünetei*, amelyek fentartják bizalmunkat. A nehézségek mindenesetre borzasztóak és rendkívüliek, de más tények, melyek szemünk láttára végbemennek, bizonyosságul szolgálak, hogy Isten csodálatos jóssággal és bölcseséggel teljesíti ígereteit. Miközben annyi erő esküszik össze az egyház ellen és az egyház annyira hiány van az emberi segítségnek és tamaszoknak, mégis óriási nagyságban áll az egyház a világ előtt és működését kiterjeszti az egymástól még oly távol fekvő népekre minden égöv alatti. Nem, e világ régi fejedelme nem uralkodhatik úgy, mint régen, miután Jézus Krisztus elűzte és a sátán armányai, bár bajokat okoznak, célját nem érnek. Már is uralkodik, fentartva a Szentlélektől, ki az egyházban lebeg és él, nemcsak a jók lelkében, hanem az összes katolikus kereszténységben bizonyos természetfölötti nyugalom, mely háborítlanul fejlődik a *püspöki karnak ezen apostoli Székkel való soha oly szoros egységénél* és engedelmességénél fogva mely csodálatos ellentétet mutat a társadalmi rendet zavaró titkos szövetségek tüzelmeivel, zivódásaival és folytonos hamzsgásával. Ez az egység visszatér; termékeny a buzgalom és a

Meg nem foghatták, hogy mit akarhat a kapitány ilyen örült játékkal.

Egy fiatal embernek pedig — az ifju Serényi bárónak arcát egy pillanat alatt elborította a vér. Agyában örült gyorsasággal cikáztak a gondolatok. A kapitány ma este miadegyre veszti. Miért ne veszthetne most is? . . . Százötvenezer forint! . . . Elégséges volna bőven, hogy jóvendőbelijét méltóságához illően eltartsa . . .

Egy kis habozás még, s Serényi izgatottan, remegő hangon felel a kapitány kihívására.

— Tartom a játszmat!

De már ekkor a csodálkozás moraja fut végig a társaságon. Mindenki sejti, hogy itt nem egyszerű kártyajátékról, hanem élet-halál harcáról van szó. Csak azt nem tudja senki, — még a báró sem, hogy *ők egy miatt* s mégis egymás *mellett* harcolnak.

A kapitány feltűnően hanyagul játszott. Ennek daczára azonban alig öt percnyi küzdelem után idegesen csapta össze kártyáit. Megnyerte a játszmat.

A kis Serényi báró pedig halálsápadtan emelkedett fel helyéről. Jóformán nemis köszöntve a társaságot támoigott ki a tereméből. A többiek részvételt néztek utána, mert a bárót általában komoly, higgadt embernek ismerték s így túlságosnak tartották a büntetést, melylyel a sors mai heves fellobbanásáért sújtotta. Szeghőnek pedig amint a távozó Serényit nézte otte, valami különös gondolata támadhatott, mert arca

hirtelen kiderült. Ő is nemsokára felkelt s elhagyta a Casinót.

Egyenesen hazament. Két levelet írt meg. Az egyikét Serényinek czimezte, s ez a következőkép szólt.

— Kedves báró! Mire e sorok kezeihez jutnak, Ön már fel lesz mentve becstületbeli tartozása alól. Azért tudatom ezt Önnel, nehogy valami bolondságot találjon elkövetni. Ezt az utótkbit hagyja csak nekem — mint öregebbnek. Viszontszolgáltatás fejében csupán azt kérem Öntől, hogy tegye boldoggá azt — *akit* szeret.

Barátja

Szeghő.

A másik a grófnának szólt s csak egy pár szóból állott.

— Megbűntettem *azt* az embert! . . .

Reggel tájban elküldötte inasát e két levéllel s míg az odajárt, — végrehajtotta tervét.

Alig egy óra múlva, villámgyorsan járt a be a várost a hír, hogy a mindenkítől dődelgetett Szeghő Zoltán kapitány — ismeretlen okból, — lemondott a rangjáról s nyugtalanul elhűnt. Hova? Merre? Senki sem tudta.

szeretet legkülönbözőbb műveiben, a **püspökök és a papság között** és ezek összefűződve és az emberi tekintetektől mentebb módon lépnek fel, a működésben gyakorolják magukat és nagylelkű versenyre kelnek a vallás szent ügyének védelmére. **Ezt az egyesülést hangostaltuk mi és hangostaltuk újra** és áldjuk azt, hogy még jobban gyarapodjék és mint egy ledönthetetlen fal szembe helyezkedjék az Isten ellenségei rohamának.

Misem természetesebb, minthogy a fa tövében támadt új hajtások módjára annyi **egyesület** keletkezik és ismét erőteljesen fejlődik, mint éppen napjainkban az egyház kebelében ilyenek bennünket megörvendeztetnek. A **keresztény jámborságnak** semmiféle alakját ne hanyagolják el, legyen annak tárgya akár Jézus és az ő imáandó titkai, akár az ő hatalmas Anyja, akár a szentek, kik kiváló erények által legragyogóbb világosságban tündökölnék. Es egyszersmind azt látjuk, hogy a jótékonyágnak semmiféle alakjáról sem feledkeznek meg, legyen az akár az ifjuság vallásos nevelése, akár a betegápolás, akár a nép erkölcsössége, vagy a kitagadott osztályok segélyezése.

Még sokkal többet lehetne tenni, ha ez a mozgalom nem találkozna gyakran igazságtalan akadályokkal és ellenséges indulattal.

Es az Ur, aki ily életerőben tartja egyházát azokon a vidékeken, melyeket régen birtokába vett, új reményekkel is vigasztal bennünket a **hittérítők buzgalma** folytán, kik nem ijednek meg veszélyektől, a lélekülözésektől és áldozatoktól s mind számosabb vidékeket nyernek meg az evangéliumnak és a civilizációnak s a rágalmak daczára az isteni Mester példája szerint kitartanak.

A keserőségeket tehát vigasztalások enyhítik és a küzdelem nehézségei mellett **bőség okunk van, hogy neki bátorkodjunk és reméljünk.** Ez minden értelmes megfigyelőt gondolkodásra készítelhe és megértetheti, hogy Isten az embert nem hagyta magára, hanem miként egyszer szólott, úgy szól most is az ő egyházában, melyet láthatólag segélyével támogatott és így megmutatja, hol található az igazság és az üdvösség. Mindenesetre ez az állandó segítség azt a legőzhető reményt keltse szívünkben, hogy a Gondviselés kijelölte pillanatban a ködök eioszlanak és az **igazság nem messzi jövőben teljes fényében fog sugárzani** és az evangélium szelleme ezt az **oly romlott társadalmat új életre támasztani fogja.**

Végül buzdítja a püspököket, papokat és híveket a megkezdett munka törhetetlen folytatására, mindenkinek kijelöli kötelelességeit s meghatározható imával zárja be a szöveg-dolgot.

A körlevélnek e befejező része a következő:

Ami bennünket illet, Tisztelendő Testvérek, nem fogjuk elmulasztani, hogy Isten irgalmasságainak napját sietessük, és amint az kötelelességünk, földi országának védelmére és gyarapodásán dolgozni. Nem szükséges-intenünk benneket, kik pásztori gondosságokat ismerjük. Vajha a hang, mely szívetekben ég, jobban és jobban hatna át az Ur összes szolgáit, kik munkáitokban részesek. **Közvellenül érintkeznek a néppel** és ismerik annak törekvéseit, szükségleteit, szenvedéseit és egyuttal a kísérteket, melyek fenyegetik. Ha eltelve Jézus Krisztus lelkével és a **politikai szenvedélyek fölött maradván**, veletek dolgozunk, Isten áldásával majdnem csodákat művelnek a **nép fölvilágosításában, a szívek megnyerésében, helyzetének javításán való segédkezésükben.** Ez a **papságot támogatni fogja az összes jóakaratu hívek értelmes közreműködése.** Így fogják a gyermekek megizlelni anyjuknak, az egyháznak gyöngédségét és neki ezt viszonzni azzal, hogy megvédik becsületét és dicsőségét. **Mindenki résztvehet** ebben a kötelelességszerű és föltötte érdemszerző műben: a **tudósok,** a hitvédelem és a **napisajtó** által, eme szükséges eszköz által, melylyel ellenfeleink visszaélnék; a **családapák** és a **tanítók** a gyermekek keresztény nevelése által, a **hatóságok** és a **nép képviselők** azzal, hogy szilárdak a jó elvekben és a jellem tisztaságában, valamennyien pedig azáltal, hogy hitüket emberi tekintet nélkül megvallják. Az idő **nagy követeléseket**

támaszt és mindenekelött **szigorú fegyelmet** kíván. Ennek főképp abban kell mutatkoznia, hogy bizalommal és teljesen alávetjük magunkat a szent Szék szabványainak, melyek egyik főszköz arra, hogy minden egyenetlenség megszűnjék és az összes erők arra a legfőbb célra egyesíttessenek, mely Jézus Krisztusnak az ő egyházában való diadala.

Ez a **katholikusok kötelelessége;** a végső siker ő rajta áll, ki jegyese felett szeretettel őrködik és kiről irva vagyon: **»Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké.«** (Zsid. 13. 8.) Ő hozzá emeljük föl most is alázatos és buzgó imádságunkat, ő hozzá, ki végtelen szeretetből, a tévelygő emberiség engesztelő áldozatává lett, aki láthatatlanul is rajta ül egyházának titokzatos hajócskáján és parancsolni tud a viharoknak és a tengernek. Es ti, Tisztelendő Testvérek, kétségtelenül velünk együtt alázatosan fohászokdni fogtok, hogy a társadalomra nehezedő bajok eltűnjenek, a tudatlanokat az isteni világosság megvilágítsa, hogy az üldözéssel föl hagyjanak és az igazság és igazságosság diadala sietessék és az embercsalád ismét a béke és nyugalom jobb napját lássa.

Ezenközben Rátok és összes híveitekre, kik gondjaitokra vannak bízva, minden kívánt kegyelmek előjeleként szálljon le az apostoli áldás, melyet Nektek teljes szívűnkkel adunk.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1902. márczius 14-én, pápaságunk 25 évében.

XIII. Leó pápa.

UJDONSÁGOK

TAJÉKOZTATO.

- Április 6. A villamos áramszolgáltatás ügyében kiküldött szűkebb bizottság ülése, d. e. 9 órákor.
 Április 7. A világitási nagy bizottság ülése d. e. 10 órákor.
 Április 7. A pénzügyi szakbizottság ülése d. u. 3 órákor a városházán.
 Április 7. Bihar megye közigazgatási bizottságának ülése.
 Április 9. A kath. kör választmányi ülése este fél 6 órákor.
 Április 10. Városi közgyűlés.
 Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órákor.
 Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy előfizetéseiket hozzánk juttatni sziveskedjenek.

* A **premontrei rend ünnepe.** Nagy egyházi ünnepély lesz **Jászváron** e hó 6-án, vasárnap. A magyarországi premontrei tanító rend ünneplő fennállításának **századik** évfordulóját. Városunk és vármegyénk küldöttségileg szintén részt vesz az ünnepélyen, mely fényes lesz mint a premontrei rend áldást hozó munkásságának eredménye. A vármegye részéről dr. **Beöthy** László főispán vezetése alatt **Wallner** Odön főügyész és **Márkus** László; a város részéről **Rádl** Odön és **Komlóssy** József üdvözlök ez alkalommal a munkás tanító rendet.

* **Talajvíz a városház építésnél.** Az új városháza építésénél már nagyon előhaladt állapotban vannak az alpmunkálatok s a Körös felé eső oldalon nem egy helyen már vizet is értek. A hatalmas őrtorony, mely nagyságban a Szent László-templom tornyát is megközelíti — alpmunkálatainál már oly mélyre ásták, hogy a további munkálatok folytatása csak a talajvíz eltávolítása után lehetséges. Egész éjjel működött is a szivattyú s bizony alig sikerült eltávolítani a talaj vizet annyira, hogy az alapozás megkezdhető legyen.

* **Uj szolgabíró.** **Beöthy** László főispán ifj. **Frankó** Endre közigazgatási gyakornokot a berettyó-újfalui főszolgabírószághoz ideiglenes szolgabíróvá nevezte ki.

* A **király nyári programja** egészen az őszi hadgyakorlatok végeig már meg van állapítva. Eszerint a király május elejéig Bécsben marad és csakis egyoehány vadászkirándulást fog tenni. A nürnbergi Germán-muzeum jubileumára a királyt is meghívták, de nem fog elmenni. Május első napjaiban a király a delegációk megnyitására **Budapestre jön** és vagy két hétig fog itt időzni. Ez alatt az idő alatt több delegációs ebéd és egy **udvari bál** is lesz. Budapestről a király visszatér Bécsbe, ahonnan június végén Iechlbe megy nyaralni. Innen szeptember elején egyenesen a holicsi nagy hadgyakorlatokra utazik, amelyek befejezése után Bécsbe tér vissza. Fejedelmi látogatások erre az évszakra nincsenek hivatalosan bejelentve, de nincs kizárva, hogy a hadgyakorlatok után **a német császár** egy vadászat alkalmából meg fogja a királyt látogatni. A látogatás azonban tisztán magánjellegű lesz.

* **Vitaestély a Nagyvárad Jogszejletben.** »A törvénytelen gyermekek jogi helyzetéről« fog a Jogszejlet ma, szombaton délután 5 órákor a törvénytészéki palota első emeleti tanácstermében vitaestélyt tartani, amelyen a bíró és ügyvédi kar számos kiváló tagja fel fog szólni. Az egyleti tagok valamennyien megkapták Kepes L. Miklósnak e tárgyban tartott felolvasását s első sorban az ebben felvetett nézetek fognak beható vita tárgyává tétetni. Az új polgári törvénykönyv köréből vett ezen vitaestély jogszejletben nagy érdeklődést kelt. A jogszejlet ezen vitaestélyre az egylet tagjain kívül más érdeklődőket is szivesen lát.

* **Erdekes ülések a városházán.** Vasárnap és hétfőn nagyfontosságú kérdésekben fognak tanácskozni a városházán. Vasárnap délelőtt 9 órákor a kiküldött szűkebb bizottság fog ülésezni, a villamos vasut részére szükséges áram szolgáltatása ügyében. — Hétfőn délelőtt 10 órákor pedig a világitási nagy bizottság tart ülést, a közvilágitás kérdésében. Kár, hogy olyan időre tették ezeket az üléseket, amikor előre tudták, hogy nem vehet részt azon az egyetlen eszkérítő dr. **Károly** Irén, aki már csütörtökön elutazott Jászóra, a honnét csak szerdán tér vissza. — Hétfőn délután 3 órákor a pénz- és gazdasági szakbizottság ülésez.

* **Lejális professzor.** A Műegyetem tudós professzoráról, **Königről** írták meg ezt a szigorlat-történetet. Valaha még krónikás adomá váhatik belőle. Ely szerencsétlen fiatal ember vizsgázott nála, de nem tudott semmit és elbukott. Megpróbálkozott még egyszer; még egyszer megbukott. Így mint ez mindannyiszor egymásután, mint ahányszor törvény szerint a pótszigorlat megegedhető. Ekkor a fiatal ember felségfolyamodással élt és a király a legkegye ebben megegedte neki, hogy még egyszer megpróbálja azt, amivel annyiszor kudarcot vallott. Elkövetkezett a kínos óra és ezuttal sikerült a vizsga. König professzor búcsúzóul tréfásan szólott:

— Ön levizsgázott. A hol a **király** parancsol, ott **König** visszavonul.

* **A telefon kiterjesztése.** Biharvármegye majdnem minden nagyobb községe élvezzi már a legmodernebb forgalmi eszköz eszközének: a telefonnak előnyeit. Azonban csak ugy felel meg a megyei telefon a kívánalmaknak, ha minél jobban hozzáférhető s különösen a közhivatalok is összeköttetésben vannak a megye központjával. E tekintetben azonban hiányos a mi megyei telefon hálózatunk. Ugyanis a pénzügyi kormány nem gondoskodik arról, hogy a megyében levő hét kir. adóhivatalhoz is bevezessék a távbeszélőt. Ez igen csekély összegbe kerülne, mert mindazon községek, ahol az adóhivatalok vannak, össze vannak kapcsolva a megyei telefonnal.

* **Zana ismét felebbez.** Rövid időn belül az ötödik felebbezést nyújtja be **Zana** Agoston Nagyváradi város törvényhatósági bizottságának határozatai ellen. Legújabb felebbezésében az általános tisztújítás megsemmisítését kéri a belügyminisztertől. A felebbezésben felmenti, hogy **Rimler Károly** polgármesterré választása mellett **Mezey Mihály** és a főispán korteskedtek. Még erősebben támadja a felebbezésben **Bordé Ferencz** főjegyzővé választását, mert — szerinte — megbízhatósága kifogás alá esik; az ő pénzügyi tanácsossága alatt került felszínre a sár- és kavicspanama, a 68 ezer forint elengedése, a vámpanama s végül nem kisebb váddal lép fel, mint hogy **Bordé Ferencz** hamis adókimutatást adott a polgármesterrel alá. Kifogásolja végül azt, hogy a tisztviselők is szavaztak, pedig joguk már nem volt. Ha a belügyminiszter nem semmisíti meg a választást, az egész dolgot nyilvánosságra hozza.

* **Szoájé.** Két, erősen felékszerezett és felparfümözött selyemruhás hölgy beszélget a színház folyosóján. Természetesen a diskurzus tárgya a primadonna-válság, meg az, hogy micsoda nyereség volna Székely Irén helyébe Szoyer Ilonkát megnyerni.

— Jól tette **Székely Irén**, hogy itt hagyott minket. Szerelmes vagyok **Szojerbe**, az ezerszer többet ér, — szól az egyik.

— Én imádom — szól a másik. Aztán sutogva folytatja: Hanem tudod kedvesem, a nevét nem jól ejtetted ki. Na, nem veszi senki rossz néven, te nem is tudhatod, hanem én tanultam francziául...

— Nos?

— Nos, a helyes kiejtés **Szoájé**.

Hát ezért jó a franczia nyelv.

* **Két koronázási ünnepély.** Ebben az évben két uralkodónak lesz a koronázási ünnepélye. Az egyik **Edvárd** király, a másik **XIII. Alfonz** spanyol király. Az angol koronázási ünnepélyen királyunkat **Ferencz Ferdinánd** trónörökös fogja képviselni, a kinek kíséretében lesz **Festetics Tasziló** gróf és **Schwarzenberg** János herceg. A madridi ünnepélyen királyunk **Jenő** főherceggel képviselteti magát, aki **Pálffy** Miklós herceg és **Auersperg** herceg kíséretében fog Madridba utazni. A régenskirályné rendkívüli küldöttséget küld a pápához, hogy megköszönje azt az erkölcsi támogatást, amelyben a király kiskorúsága alatt a dinasztia részeseitette. A küldöttség egy rendkívül érdekes ajándékot is visz a pápának.

* **Megkerült tolvaj.** Megirtuk tegnapi számunkban a **Halász Gyula** szódavizes kocsis kárára elkövetett lopást. Tegnapi már megkerült a tettesek **Szilágyi Sándor** lakatossegéd és **Zahari Demeter** kocsis személyében, kik mind a ketten a szódagyár alkalmazottjai. Tegnapi este fogta el a czükösököt **Drén** Gábor bűnügyi nyomozó rendőr. A még idejekorán elcsipett tolvajoknál megkerült az ellopott holmi is mind a gy Halász nem vallott kárt. A két jómádár a rendőri börtönben szepegeve várja büntetését.

* **Védhímlő-oltások eszközlése.** **Gerő** Armin rendőrfőkapitány a következő hivatalos hirdetményt közli a védhímlő-oltások eszközlésének idejére nézve, melyet ajánlunk a szülők és gyámok figyelmébe. A hirdetmény a következő:

Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatala részéről közhírre tétetik, hogy az 1887. évi XXII. t.-cz. s ezzel kapcsolatosan a m. kir. belügyminiszter által 1887. évben 40180. sz. a. kiadott körrendelete értelmében a város területén hivatalból eszközlendő védhímlő-oltások a városi tiszti orvosok közreműködésével f. évi április hó 27-ik napjától kezdve és folytatódag minden vasárnap délelőtt reggel 9—11 óráig Újváros, Kert-utca, 112. szám alatt a tűzoltó-laktanya nagytermében fognak megtartatni. Felhívatik ennél fogva a város közönsége s külön-

sen a szülők, gyámok, kereskedők és iparosok, hogy a még be nem oltott vagy ojtásra kötelezett gyermekekkel illetve tanoncokkal a jelzett helyen és időben megjelenni annál is inkább szigorú köteletségüknek ismerjék, mivel ellenesetben az idézett t.-cz. 11. §-a alapján 2—50 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni. Nagyváradi, 1902. április hó 1-én. **Gerő** Armin, rendőrfőkapitány.

* **Drágább a doktori diploma.** A Tudomány-Egyetem dékánjai a fekete táblán kihirdették, hogy a pénzügyminiszter és kultuszminiszter rendelete szerint ezentúl a doktori diplomákra két koronás bélyeg helyett három koronás bélyeget kell ragasztani. A rektor ennél fogva elrendelte, hogy az eddigi doktori felavató költségekhez még egy koronát kell csatolni. Drágább lett tehát egy koronával a doktori diploma. Mily szívesen lefizetnék ezt az egy koronát némelyek csak a kezükben volna már a diploma, az életbe szóló belépőjegy...

* **Tavaszi lószemle.** A szokásos tavaszi lószemle **Velence**, **Váralja** és **Csillagváros** részére vasárnap délelőtt lesz a velencei rendőrlaktanya épületében. Az olasz városrészbéli lovak szemléje jövő vasárnap délelőtt a lóvásártéren lesz megtartva.

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi húzasan a következő nagyobb nyeremények sorsoltattak ki:

10000 koronát nyertek: 1439 77541.

5000 koronát nyertek: 67932 84615 94343.

2000 koronát nyertek: 480 3223 3741 5607 5767 14225 19275 21740 32511 34548 37526 41781 42889 43325 43947 43998 45456 47746 51468 53855 54034 55765 56074 65519 65947 66925 67713 69520 71241 75842 78214 78559 92487 92745 98206.

1000 koronát nyert: 852 968 2369 2802 3232 3847 6228 6397 7020 8602 11911 12339 13304 15875 16221 16875 18053 18771 32488 26532 27978 30087 30506 30605 37944 39418 42178 43348 46336 50915 51084 51911 52989 55385 56548 57013 57873 58691 59568 60506 63260 63764 6446 65077 67401 67812 71038 71597 78259 81098 81468 81716 85601 86260 87365 91564 94438 94492 94733 94980 95432 98275.

500 koronát nyertek: 1534 4174 4226 7803 7779 9587 13565 15450 16581 17147 18249 18295 18510 18712 19384 19708 21630 22353 23133 26708 28891 32751 33381 34405 35964 36080 36538 37330 39281 40538 41692 42398 45199 49847 50427 51568 52494 55636 56193 56605 60956 61269 64026 65101 67601 67059 69266 73535 75434 76446 76658 78916 79812 80667 83842 84784 89021 90062 91408 92284 96345 99905.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Névváltoztatás.** **Stern** Adolf zsadányi lakos vezetéknevét »Sebestyén«-re változtatta.

* **A dohányzás és jellem.** Egy angolszak-tudós közli megfigyeléseit a dohányzásnak a jellemmel való összefüggéséről. Azt tartja, hogy arról a módról, amiként kiki szívja szivarját vagy cigarettáját, következtetni lehet az illető karakterére. Leginkább a szivaros embernél találó ez a következtetés. Gyakran láthatjuk, hogy a szivarozó emberek szivarjaikat mellényzsebükből szedik elő. Ebből nem azt kell következtetni, hogy nagyon szegények az illetők és szivartárczára nincs pénzük, hanem inkább, hogy nagyon rendetlenek, vagy kényelemszeretők. Ezek rendszerint leharapják a szivar végét és nem használják szivarvágót. Érdekes megfigyelni azt is, hogy a szivarozó hogyan tartja a szivart fogai közt. A nagy nyenczek már a rágyújtásnál kezdik élvezni a pompás szivart. Minden szippantásnál kivieszik a szájukból és gyönyörrel szemlélik a fehéren izzó hamuvéget. A heves természetű ember nem tartja a szivart hosszabb ideig a szájában. Az energikus ember fölfelé irányítja szájában a szivart, míg a flegmatikus egyenesen, az álmodozó természetű pe-

dig lefelé tartja. A szórakozott ember péppé harapdálja a szivar végét. A fukar ember zseb-késének hegyére szurja a csipetnyi szivarvéget s így szívja, amíg csak lehet.

IRODALOM.

Uj Világ. (Előkelő világ.) A **Lengyel** Gizella író szerkesztésében megjelenő szépirodalmi és társadalmi hetilapnak utolsó száma a következő vonzó és értékes tartalommal jelent meg:

Husvét. — **Jézus.** (Vers) **Fongráz** Gézá-tól. — Az utolsó ut. **Forinyák** Gyulánétól. — Oda ő Szentsége XIII. Leó pápa jubileumára (vers) **Károlyi** Gyulától. — Van Isten! **Blide-viczky** Bélától. — Éber álmok. **Zombory** Gyulától. — A spanyol költészet. **Győry** Ilonától. — A »nimbus« ereje. **Nullától.** — Színház, irodalom, művészet. — A hét története — Sport. — A különösen előkelő hölgyvilág kedvencz lapjának előfizetési ára egész évre 40 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker. István-ut 40 szám.

IPARÜGYEK.

Az ipartanodák ügyei.

A nagyváradai iparostanoncz-iskolai bizottság tegnap délután ülést tartott. **Ragány** János főszámvevő elnökölt; jelen voltak: **Szűts** István, **Stark** Gyula, **Láng** József, dr. **Tóth** Mihály, **Stern** Hermann, **Lévay** Márton, **Bogdán** József, ifj. **Cser** János, dr. **Edelmann** Menyhért, **Mészáros** József, **Czeglédy** Jeremiás, **Hann** László, **Jankovits** János és **Sztar** János. — A jegyzőkönyv hitelesítése után **Stern** Hermann kérte, hogy a vendéglősöknél levő tanköteles tanoncok is bevonassanak a tanonciskolába. Felkérte az iparhatóságot, hogy sürgősen tegye meg az erre vonatkozó intézkedéseket az iskoláztatás kötelezővé tétele iránt. — **Gasperik** Lajos és **Weber** József tanítók elhunyt felett részvételt jegyzőkönyvben fejezi ki a bizottság. — A tanoncok iskolalátogatása kifogástalan, amit örömmel vettek tudomásul. — Az évvégi vizsgálatok június 19-től 25-ig tartanak meg. Tudomásul vették. — A téli tanfolyam vizsgálatainak eredményéről szóló jelentés tudomásul vették. — Még néhány jelentéktelen ügy elintézése után az ülés véget ért.

Igazságszolgáltatás.

Gabona-elővételi uszora.

A **Tóti**, illetve **Margitta** környékén garázdálkodó s a szegény földműves népen elősködő uszorások bűnpörében tegnap folytatva a tárgyalást **Millye** Gyula kir. ítélőtáblai bíró előktele alatt a törvényszék büntető tanácsa.

A berendelt tanuknak kihallgatása, a vád- és védbeszéd igénybe vette az egész napot, a miért is csak ma kerül a sor ítélethozatalra.

A berendelt és eskü alatt kihallgatott tanuk vallomásai bizonyosságot tesznek arról, hogy a vádlottak rendszeresen foglalkoztak, kisebb-nagyobb mértékben az elővételi uszorával s ők maguk tették a kedvezőnek látszó ajánlatokat a jó előre kiszemelt áldozatoknak, ki rendszeren felült tudatlansága, de főképpen a nyomor kényszerítő hatása folytán. A kir. törvényszék a berendelt 75 tanu közül mindössze nyolczat nem hiteltetett meg vallomására, mint a kik ellentmondó vallomásai az igazat részben vagy egészen kizárták.

A bizonyító eljárás befejezése után dr. **Vámossy** Mihály kir. ügyész terjeszté elő vádindítványát, vádolva mind a hat vádlottat elővételi uszora vátségével s kérve szigorú megbüntetésüket, hogy elrettentő példaul szolgáljanak.

A vádbeszéd után dr. **Lánczi József** mint **Stern Benjámint** és **Mihelyi Lajos** mint **Herskovits Ignác** védői terjesztették elő jogi érveiket.

Este 8 óra felé ért véget a tárgyalás a mai napra maradván az ítélőhatal, mely bizonyára szigorú lesz.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Vasgyáros.

(d. a.: New-York szépe.)

Vasárnap (este: Veres sapka.)

Pillangócsata. H. **Novák Irén** nagy feladatra vállalkozott, mikor a kis Szohmerkét akarja Nagyváradon helyettesíteni. Kevés olyan kiváló erőssége volt a társulatnak, mint **Szohner Olga** s őt elfeledtetni — legalább a tegnapi előadásból azt látjuk — H. **Novák Irén**nek nem fog rögtönösen sikerülni. A pótlás könnyebben megy; különösen ha valakinek olyan kedves a megjelenése, mint **Novák Irén**nek s annyi benne az igyekezet, jóakarát, mint **Novák Irén**ben. Érdeklődéssel várjuk további fellépéseit. — **Tóth Elek** szerződésére sem haladás a régi viszonyokhoz képest; **Patak Keszlerje** jobb volt, míg **Tóth** a világosozót a szatócsüzlethez hozta közelebb. Kíváncsok vagyunk az ő többi szerepeire.

New-York szépe angol operett, amelynek mind a hét előadásán zsúfolt ház volt, vasárnap délután kerül színpadra a czimszerepben **Eleméry Klárikával**, míg **Fifi** szerepét **Amor Margit** játssa.

A vasgyáros. **László Irén**, a szintársulatunk új ifjú hősnője, ma mutatkozik be a nagyváradai közönségnek a **Vasgyáros**-ban, melynek **Claire**-je jeles szerepe. Rajta kívül **H. Novák Irén**, **E. Kovács Mariska**, **S. Nagy Julia**, **Tóvári Anna**, **Somogyi Károly**, **Tóth Elek**, **Bognár János**, **Szathmári**, **Erdélyi** és **Décsi** játszanak még a darabban.

Bilkey Irén a Szigligeti-színház ujonnan szerződött tagjai között van. A jőnevi szubrett-énekesnőről annak idején, mikor az új tagok névsorát közöltük, megírtuk volt, hogy **Bilkey Irén** szerződése április hó 15-étől köti a Szigligeti-színházhoz. **Bilkey** kisasszonynak tehát szerződése szerint április 15-ig nem kötelessége Nagyváradra jönni.

Komáromi Mariska. Érdekes színházi esték lesznek a jövő héten. Hétfőn kezd meg ugyanis **Komáromi Mariska** „**Üdvöske**“, „**Szultán**“, esetleg „**Kertész leány**“ operettekben vendégszereplését, melyekben a vendégművésznő legfényesebb szerepét fogja játszani. Hétfőn **Üdvöske** czimszerepét éneki, kedden **Szultán** kerül színpadra, esetleg szerdán a **Kertészleány** operette kerül színpadra. E kitűnő darakokra jó előre felhívjuk a közönség figyelmét.

A Székely Irén gyors eltávozásából előállott műsor akadályokon ugyancsak gyors kezekkel iparkodik segíteni az igazgatóság. **Komáromi Mariska** vendég fellépéseit nyomon fogja követni **Szojyer Ilonka** k. a., aki három leghíresebb szerepében fog bemutatkozni.

Veres sapka. **Eleméry Klárka** új szerepben mutatkozik be a nagyváradai közönségnek. Vasárnap este **Vidor Pál** poétikus, hatásos népszínműve a **Veres sapka**-ban **Ambrus Juczikáját** fogja kreálni.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 184.

Idénybérlet 172.

Ma, szombaton, 1902 április 5-én

A vasgyáros.

Színmű.

SZEMÉLYEK:

Beaulieu marquisné	— — —	Somogyiné
Claire, leánya	— — —	László Irén
Octave, fia	— — —	Erdélyi Miklós
Bligny herceg	— — —	Tóth Elek
Préfont báró	— — —	Décsi Alfréd
Sophie, neje	— — —	Tóvári Anna
Derblay Philippe	— — —	Somogyi K.
Susanne, huga	— — —	H. Novák Irén
Moulinet, gazdag gyáros	— — —	Szathmáry Árpád

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. Földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kérszék 1 frt 20 kr. Támlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 30 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színpad 10 kr.

Kezdeté 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-12 óráig, d. u. 3-4-6-ig. Esti pénztárnyitás 10-12 óráig, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap vasárnap, április 6-án

délután 3 órakor, fél helyárral

New-York szépe.

Operett.

este 7 és fél órakor, rendes helyárral

Vörös sapka.

Népszínmű.

REGÉNY-OSZARNOK.

A vöröshajuak szövetsége.

Írta: Conan Doyle.

5.

— Wilson Jabez ur — mutatott be a segédem — a ki hajlandó a megüresedett állást elfogadni.

— Ugy látszik, rendkívül alkalmas rá — válaszolt a kis ember, — meg van hozzá minden tulajdonsága. Nem emlékszem, hogy valaha ilyen finom haját láttam volna. Szólt, hátralépett egy lépést, oldalra hajította a fejét s nézte a hajamat olyan sokáig, hogy végre az arcom is vörös lett. Aztán egyszerre előre hajolt, egyet lépett, megragadta a kezemet, jól megrázta és melegen gratulált a sikeremhez.

— Minden habozás igazságtalanság volna! — szólt. De meg fog engedni, ha a föltételek szerint óvatosságból kísérletet teszek. Ezzel belemarkolt a hajamba, huzni, tépni kezdte s addig rángatta, a míg fájdalommal felordítottam. Könyez a szemem! Nagyszerű! Ez eleendő bizonyíték! — szólt és eleresztette a hajamat. Óvatosságnak kell lennünk — mondotta ezután, mert kétszer megcsaltak bennünket; egyszer parókával, egyszer meg füstölt hajjal. A festésről egyáltalán olyan dolgokat tudnék önnek elmondani, amiknek hallatára megundorodnék az emberségtől.

Az ablakhoz lépett, kinyitotta és lekiáltott, hogy a hirdetés állás bé van fölve. A család nyögése hangzott föl hozzánk, a tömeg széjjelment s nemsokára a magam és a hivatalnok vörös fején kívül egyet sem lehetett látni.

— Ross Duncan a nevem! — szólt a kis ember — s magam is alkalmazottja vagyok az alapítványnak, melyet nagylelkű jótévőnk végrendeletében hagyott. Nőg ön, Wilson ur? Van családja?

— Nincsen.

Válaszomra a kis ember elkomolyodott.

— Ojjé! — szólt sajuálkozva — ez kellemetlen! Kár, Kár! Mert tudja, az alapítvány csak nemesak az a czéja, hogy a vöröshajuakat fentartás és támogatás, hanem, hogy a szaporodásukat és elterjedésüket is előmozdítsa. Nagyon kellemetlen, hogy ön agglégény.

Szavaira nagyon megrémültem, Holmes ur, mert féltem, hogy végül még sem kapom meg az állást, de a kis ember gondolkodott s aztán kijelentette, hogy majd megcsinálja.

— Ha másról volna szó — mondotta — a nőtlenség határozottan akadály volna, de a kinek ilyen hajjal teli feje van, annál nem szabályzatot szigorúan venni. Mikor foglalkozhatna el új állását?

— A dolog nem olyan egyszerű, mert van már üzletem.

— Amiatt ne aggódjék, Wilson ur! — szólt Spaulding. — Hisz arra gondolt viselek én ön helyett.

— Miféle hivatalos órákat kellene tartani? — kérdeztem én.

— Délelőtt tíz órától kettőig.

— A zálogüzlet este a legerősebb, Holmes ur, kivált csütörtökön és pénteken este, a fizetési nap előtt; egészen kellemes volt hát nekem, hogy a délelőtti órákban, a mikor ugy sincs dolgom, kereshetek valamit. Aztán az üzletemet is rábízhattam a segédemre. Azt mondtam tehát: Ez éppen megfelel nekem! És mi a fizetés?

— Négy font sterling hetenkint.

— És a munka?

— Szóra sem érdemes.

— Mit nevez ön szóra sem érdemesnek?

— Önnek a hivatalos órák alatt itt az irodában, vagy legalább is ebben a házban kell lennie. Ha a hivatalos óra alatt elhagyja a házat, állásával játszik. E tekintetben alapszabályaink igen szigorúak.

— Hisz csak négy órahosszat tart a hivatal s így eszembe sem jutna, hogy elmenjek.

— Jó is lesz, mert még mentésget sem fogadunk el! — erősítette Ross ur. — Akár rosszul lett, akár hirtelen dolga akadt, akármi más oka volt a távozásra, az alapítvány kezelőbizottsága menten elcsapja önt.

— És mi lesz a dolgom?

— Le kell írnia az Encyclopaedia Britannicát. Itt a fiókban van az első kötet. Tintáról, tollról és papírosról önnek kell gondoskodnia, mi csak székelt és asztalt adunk önnek. Megkezdhetné a munkáját már holnap is?

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Ferencz Salvátor dandárparancsnok.

Bécs, április 4. (Saj. tud. távirata.)
Ö királyi Felsége **Ferencz Salvátor** királyi herceget nevezi ki budapesti dandárparancsnoknak. **Ferencz Salvátor** Mária Valériával Budapestre jön lakni s állandó lakásuk a királyi várak külön lakosztálya lesz berendezve.

Edward nizzai utja.

Budapest, április 4. (Saj. tud. táv.)
Edward angol király lemondott nizzai utjáról, mivel kitudódott, hogy merénylet készül élete ellen. Az anarchisták ugyanis búrbarát propaganda örve alatt összeesküvést szöttek ellene, s Cannesben akarták a merényletet elkövetni.

A Kossuth-párt értekezlete.

Budapest, április 4. (Saját tud. táv.)
A Kossuth-párt ma esti értekezletén az 1848. évi XX. t.-cz. mikénti végrehajtásával foglalkozott. A határozati javaslatok szerint a képviselőház kötelességévé tegye a kormánynak, hogy az 1848. évi XX. t.-cz. 2. és 3-ik szakaszai szem előtt legyenek tartva. Az egyenlő teher-

viselés elvének alkalmazásával, a magyar állam érdeke kellőleg védve legyen a felekezetek önkormányzati jogainak tiszteletben tartása mellett a hitfelekeztek meghallgatásával, a legközelebbi ülésszak alatt törvényjavaslatot terjesszen a kormány a Ház elé.

A fumei sztrájk megszűnt.

Fiume, ápr. 4. Fiuméből telefonálják a Magyar Távirati Irodának, hogy ma reggel az összes sztrájkolók munkába állottak és így a sztrájk teljesen megszűnt. Hajnal óta óriási sirokkó dühöng és most ez gátolja a ki- és beraktározási munkálatokat. A sztrájk megszűnését megelőzőleg az összes fumei vállalatok fejei értekezletet tartottak Kuranda Emil, az Adria tengerhajózási vállalat vezérigazgatója elnöke alatt, melyre Budapestről Lederer Sándor lovag is lejött. Ezen az értekezleten határozták el, hogy a sztrájkolók minden megadható követelését teljesítik. Ennek tulajdonítható a sztrájk gyors megszűnése.

A dél-afrikai háború.

Kroonstad, ápr. 4. Delarey és Kemp Stein-nál időznek. (M. T. I.)

Angol vereség.

Budapest, ápr. 4. (Saj. tud. táv.) Kitchener lord jelenti Pretoriából, hogy Delarey és Kemp összeütköztek a Hart folyónál az angolokkal. Kemény harc után az angolok súlyos veszteséggel kénytelenek voltak visszavonulni. Egy angol különítmény összes katonái harcképtelenné tételtek. A körülbelül 1500 főnyi búrcsapat győzelmet aratva a négy szerte nagyobb angol csapatot rendben vonult el a győzelem teréről.

Megzafolt zendülési hír.

Konstantinápoly, ápr. 4. Egy külföldi lapnak azt a jelentését, hogy Gyakovron (koszovói vidék) egy század-asztlóaj felzúdul, hivatalos úrök részről merő koholmányoknak nyilvánítják. (M. T. I.)

Az angol-török nézeteltérés.

Konstantinápoly, ápr. 4. A Jönön mögött elterülő vidék határának megállapítására kiküldött bizottság török és angol tagjai között támadt nézeteltérést mindkét kormány utasítására eloszlatták. A Bladsirban (és nem El Katisban, mint eredetileg jelentették) történt incidens tárgyában a porta panaszára azt válaszolta az angol külügyi hivatal, hogy a panasz alaptalan, mert az árboczkokat csakis háromszögelés és a tengerészeti térképek kiigazítása céljából állították fel. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Szőlő- és borgazdasági tanfolyamok tartása népiskolai tanítók részére.

A m. kir. földművelésügyi miniszter ur öngyerméltósága folyó 1902. évi márczius 24-én 13151. sz. a. kiadott intézkedésével népiskolai tanítók részére a négyhetes szőlő- és borgazdasági tanfolyamok tartását ez évben is elrendelvé, e célból az alábbi pályázatot bocsátotta ki:

A szőlőművelés szempontjából kiváló fontossággal bíró községekben alkalmazott néptanítók részére az e téren működő szakközegek vezetése alatt, az alábbi helyeken az előző évek példájára a folyó évben is négy hétre terjedő szőlő- és borgazdasági tanfolyamok fognak rendeztetni.

1. A tanfolyamok célja az, hogy az azon résztvevő néptanítók a szőlő- és gazdaság terén különös tekintettel az elpusztult szőlők felújítására gyakorlatilag és részben elméletileg is kiképeztessenek oly célból, hogy e szakmában a népiskolákban s a gazdasági ismétlő iskolákban a tanulóknak oktatást adhassanak, illetőleg az ifju nemzedékben a szőlőművelés iránt érdeklődést ébreszteni képesek legyenek s általában az illető községben a nagyobb szakértelemet és szakképzettséget igénylő egyszerű szőlő- és borgazdasági ismeretek népszerű terjesztését előmozdítsák.

2. Az egész tanfolyam 4 hétre terjed és két részletben tartatik meg és pedig: a tanfolyam első része tavasszal, a második része pedig ősszel, 14—14 napon át. A tanfolyamon mind a két időszakban, tehát az egész négy héten át ugyanazon tanítók vesznek részt.

3. A tanfolyamok helyéről és idejéről a következő kimutatás nyújt tájékozást:

Szent Ede: tavasszal április 28-tól május 10-éig, — ősszel október 6-tól október 18-áig

Tapolca: tavasszal április 28-tól május 10-éig, — ősszel október 9-től október 22-éig.

Pozsony: tavasszal április 28-tól május 10-éig, — ősszel október 8-tól október 21-éig.

Eger: tavasszal április 28-tól május 10-ig — ősszel: október 8-tól október 21-éig.

Tarcal: tavasszal április 28-tól május 10-éig, — ősszel: október 15-től október 28-áig.

B.-Dószeg: tavasszal április 28-tól május 10-éig, — ősszel: október 6-tól október 18-áig.

Ménés: tavasszal április 28-tól május 10-éig, — ősszel: október 8-tól október 21-ig.

Nagy-Enyed: tavasszal április 28-tól május 10-éig, — ősszel: október 6-tól október 18-áig.

4. A tanfolyamokra első sorban olyan néptanítók fognak felvétetni, akik — tekintet nélkül arra, vajjon áltami, községi vagy felekezeti iskolánál vannak-e alkalmazva, — oly községben működnek, ahol a filoxera a szőlőket már megtámadta, vagy már el is pusztította s ahol a lakosság első sorban a szőlőművelésre, illetőleg az elpusztult szőlők felújítására van utalva.

5. A tanfolyamokra felvett néptanítók utiköltségeik s a lakás és élelmezési költségek fedezésére az egész 4 heti tanfolyam tartására egyenkint 120 korona átalányt nyerne, mely összegnek fele azaz 60 korona a tavaszi, másik fele pedig az őszi tanfolyam első napján szabályszerű nyugtájukra a tanfolyam vezetője által fog az illetőknek kifizeteni.

6. A tanfolyamokra felvett néptanítók mind az elméleti oktatásban, mind pedig a gyakorlati munkákban pontosan és szorgalmasan részt venni tartoznak.

7. Felhívtnak azok a néptanítók, akik ezeken a tanfolyamokon részt venni óhajtanak, hogy egy koronás bélyaggel ellátott kérvényeket (amelyben életkoruk, nyelvismeretük, tényleges alkalmaztatásuk valamely nyilvános népiskolánál, a szőlő- és borgazdaság terén esetleg történt eddigi működésük is feltüntetendő — s ezen közvetlen iskolai hatóságok által is igazolandó, (folyó évi április hó 10-ig illetékes kir. tanfelügyelőjük úján, ahhoz a szőlészeti és borászati felügyelőhöz, illetőleg vinczellőriszkolai igazgatóságához) nyújtsák be, akiknek területében jelenleg működnek.

Felhívtnak ennek alapján a Biharvármegye és Nagyvárad város területéről pályázni kívánó tanítók, kik a Bihar Diószegen folyó évi április 28-tól május 10-ig és október 6-tól október 18-ig tartó négy hetes tanfolyam felvétel iránt folyamodnak, hogy ebbeli kelően felszerelt kérvényeiket a kir. tanfelügyelőséghez folyó évi április hó 10-ig nyújtsák be annnyival is inkább, mert a később beérkező kérvények már figyelembe nem vétetnek.

Nagyvárad, 1902. ápr. 1-én.

Sípos Urbán,
kir. tanfelügyelő.

Legmegbízhatóbb vetőmagvak.

A tisztelt gazdaközönség szives figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy MAUTHNER ÖDÖN budapesti mag nagykereskedő cégtől mindennemű legbiztosabb, fajazonos és csiraképes

gazdasági-, vetemény- és virágmagvak

beérkeztek és azokat bármily mennyiségben, a legelőnyösebb napi árban árusítom.

Az állami magvizsgáló állomás zárjeggyével ellátott, hivatalosan plombozott, arankamentes, valódi provenca i, olasz és magyar luczerna, styriai vörös lóhere, valódi oberndorfi és eckendorfi mamuth és buczok-répa magvak, a legszebb pázsitnak való skót és francia fűmag-keverék és angol perje. Továbbá mindennemű legszebb és legmegbízhatóbb faj gyümölcs és virágmagvak. — Nagy raktárt tartok mindenféle gazdasági cikkekben u. m.:

Vasgálicz, kékkő, szóda, raffia-háncs, ojtóviasz, ojtógyapot, azurin, gépolaj, Creolin, Carbol, Carboleum stb.

Csomagolás ingyen.

Telefon szám: 120.

Kiváló tisztelettel

Ifj. Popper József,
Nagyvárad, Fő-utca.

90.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Mindennemű bőjti áruk nagy választékban.

Prágai sonka, friss consé vált halak és sajtok.

Flegman Armin **divatterme,** N.-Várad, Bémer-tér.

Állandó raktár

legjobb gyártmányu pamut és czérnavásznakban.

1 vég finom vászon	8.50
1 vég kitünő Chiffon	5.80
1 6 személyes teríték	1.80
1 vég prima Canavász	5.80

Női fehéreneműek

legegyszerűbbtől a legdiszesebbig

1 kitünő női ing	98 kr.
1 szép női nadrág	75 kr.
1 fehér diszes szoknya	2.20 kr.

Menyasszonyi kelengye

minden kivitelben

500 forinttól 3000 forintig.

Paplanok és függönyök minden árban és minőségben, ugyszintén mérték után 24 óra alatt.

Férfi fehéreneműek

mérték után.

1 kész nagyon jó ing	1.30
1 kész legjobb ing	2.10
Batist, Zephir és Tourista ingek legolcsóbban.	

Legnagyobb raktár

kész női és leányfelöltőkben.

1 Kabát	4.40 kr.
1 Gallér	1.75 kr.
1 Paletot	10.— frt.

Óriási választék

SELYEM BLOUSOKBAN

1 Selyem Blouse	6.65
-----------------	------

Gyári raktár

N A P E R N Y Ő K B E N .

1 selyem napernyő	1.65
-------------------	------

Legujabb csipkegallérok.

1 Csipkegallér	98 kr.
----------------	--------

Különlegességek ruhadiszekben

mindennemű csipkék, selyemszallagok, bársonyszallagok, gombok, gyöngy és paszománydiszek, zsinórdiszek, szabókellékek legjobb minőségben és szolid olcsó árban.

Ruhaszövetek,

Tenniskelmék, fekete és krém szövetekben, francia mosószővelek és Batistokban kizárólagosan csak a legjobb minőségűek és kimondott ujdonságok.

Finom angol szövet

1 ruha 6.50

Közönségesebb szövet

1 ruha 2.25

Fekete ruhakelmék

kezesség mellett.

1 ruhára — — — 4 frt.

Fekete selymek

óriási választékban.

1 ruha — — — 10.50

Blous selymek

gyönyörű mintázattal.

1 blousra — — — 1.95

Szines ruhaselymek

Pongé, Chincs, Lyberti és más minőségekben folytonos ujdonságok.

1 ruhára — — — 15 frt.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 4.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
All. vasút	—
Himamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, április 4.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.96
Káposzta, repcse, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti Áru- és értéktőzsdén 1902. április 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.75
Magyar koronajárdék	97.55
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	120.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2%	100.60
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentési kötvény 4%	97.35
Italmérési jog megváltási kötvény	100.65
Horváth-szavón földterhermentési kötvény	96.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	208.—
Tiszszabályozás sorsjegyek kölcsön	163.—
Osztrák járadék papírban	101.40
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	89.25
Osztrák államsorsjegyek	163.—
Osztrák magyar bank részvény	16.09
Magyar hitelbank részvény	697.—
Osztrák hitelintézet részvény	681.50
Párizsi vista	95.40
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.05
Németbirodalmi márka	117.30
London vista	240.10
20 márkás arany	23.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A legujabb

női felöltők

és remek szép tavaszi ruhakelmék

már megérkeztek

SPITZER TESTVÉREK divatáru-házába,

melyek meglepő olcsó áraik és remek szép minőségükért

általános feltűnést keltenek.

Kivételes olcsóság!

Elegáns legujabb tavaszi ruha	2 forint
Divatos finom fekete ruha	3 forint
Tavaszi legujabb angol ruha	4 forint

Finom Mohair női ruhára 1 frt.	Finom Luster női ruhára 1 frt 20 kr.	Finom camgarn női ruhára 1 frt 50 kr.	Selyem kelme menyasszonyinak 75 kr.	Fekete legfinomabb divatkelmék 1 frt 20 kr.
Kitünő jó kartonok 20 kr.	Finom angol mosó kelmék 35 kr.	Női felöltők		Blous selymek 1 frt 20 kr.
Remek napernyők 2-5 frt/ig	Remek szép tavaszi kabátok		Legujabb női blous 1 frt 20 kr.	Hölgy-esernyők legujabb 2 frt.
	Legfin. tavaszi kabátok (selyem bélés)		5, 6, 8 frt	
Elegáns divatos tavaszi gallérok		Legujabb függönyök 1 frt 20 kr.	10, 12, 15 frt	Agyterítők 2 frt.
Igen csinos leánya kabátka		Hölgy-vászon női ingekre 6 frt.	6, 8, 10 frt	
Legujabb női paletot		Hölgy-shiffon női fehéreneműre 6 frt.	5, 6, 7 frt	Uri-vászon lábbravalóra 8 frt.
Legujabb tavaszi ruhakelmék		Magyar vászon lepedőkre 5 frt.	10, 12, 16 frt	
Legujabb tavaszi ruhakelmék		Magyar sifon ágyneműre 7 frt.	Uri-sifon ingekre 9 frt 50 kr.	
Legujabb tavaszi ruhakelmék		Szőnyegek 20 krtól 2 frt/ig.		Uri-ingek legjobb minőségű 1 frt 60 kr.
Legujabb tavaszi ruhakelmék		Paptanok 1.60 2.50 3 frt.		
Legujabb tavaszi ruhakelmék		Matraczok 5, 7 és 10 forint.		

Menyasszonyi kelengye

legkedvezőbb bevásárlási helye. Teljes kelengye már 100 forinttól kezdve a legfinomabbig.

Nagyvárad, 1902. április 5.

A

TISZÁNTÚL

KÜLÖNKIADÁSA.

Goldis püspök meghalt.

— Saját tudósítónk telefon jelentése. —

Arad, április 5.

Goldis János volt nagyváradai gör. kel. püspöki helynök, harmadféléve aradi püspök, ki néhány hónap óta asthmikus bajban szenvedett. — mint telefonon értesít bennünket tudósítónk — ma. április 5-én, reggel Aradon meghalt.

Egy heves asthmikus roham jött rá, mely kioltotta életét.

A különben életerős, 66 éves, tevékeny püspök halála mély gyászt hoz az aradi gör. kel. egyházmegyére, melyhez a nagyváradai vikariátus is tartozik.

Nyugodjék békében!

Bővebb részletek lapunk holnapi számában olvashatók.

A szerkesztésért felelős **Dr. Vučkics Gyula.**

Szent László-nyomda.